

ASIA

Kasvilajien rauhoitussäännöksistä poikkeaminen

HAKIJA

Winda Energy Oy

Mikonkatu 2 D

00100 Helsinki

Yhteyshenkilö: Hannele Konsén, hannele.konsen@winda.fi

VIREILLETULO

5.11.2024

HAKEMUS

Winda Energy Oy hakee Pohjois-Savon elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta (jäljempänä Pohjois-Savon ELY -keskus) lupaa saada poiketa luonnonsuojelulain (9/2023) 74 §:n kiellosta. Poikkeuslupahakemus koskee kolmen valkolehdokkiesiintymän kasviyksilöiden siirtoistuttamista osana Kiuruveden kaupungin alueelle sijoittuvan Laulurämeen tuulivoimahankkeen osayleiskaavan mukaisen huoltotiestön toteuttamista.

Kiuruveden Laulurämeelle suunnitellaan uuden 11 voimalaa käsittävän tuulivoimapuiston rakentamista. Hankkeen suunnittelun aikana on toteutettu ympäristövaikutusten arviointi ja osayleiskaava on kaavaehdotusvaiheessa (Ramboll Finland Oy 2023, 2024). YVA-selostuksen ja kaava-selostuksen osaksi toteutetuissa kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksissä alueella on havaittu luonnonsuojelulain nojalla rauhoitettuja valkolehdokkeja (Ramboll Finland Oy 2022, 2023, 2024). Laaja-alaisimmat esiintymät havaittiin vuoden 2024 selvityksessä.

Suunnittelualueen halki kulkevan Penkkikankaantien parannustöistä johtuen, osan tien varrella kasvavista valkolehdokkiesiintymistä arvioidaan häviävän/kärsivän tien levennyksen seurauksena. Lisäksi uusien tiepohjien ja risteysalueiden rakentamisen arvioidaan vaikuttavan kahteen valkolehdokkiesiintymään. Kaavaan merkittyjen voimala-alueiden ei ole arvioitu vaikuttavan valkolehdokkiin.

Alue, jolle poikkeuslupaa haetaan

Poikkeuslupahakemus koskee Kiuruveden kaupungin alueella, Laulurämeen kaava-alueella sijaitsevia, alueen luontoselvityksissä havaittuja valkolehdokkiesiintymiä. Valkolehdokille sopivia elinympäristöjä on suunnittelualueella varsin runsaasti, ja lajin havaittiin olevan alueella hyvin yleinen. Suunnittelualueella havaittiin kolmena vuonna toteutetuissa selvityksissä yli 400 kasviyksilöä eri puolilla suunnittelualueutta. Poikkeuslupaa haetaan kolmeen valkolehdokkiesiintymään, joiden arvellaan kärsivän/osin tuhoutuvan rakentamistöiden seurauksena.

Vuoden 2024 selvityksissä esiintymissä havaittiin yhteensä 363 kasviyksilöä kolmessa eri esiintymässä mutta valtaosa kasveista sijaitsee etäämmällä suunnitellusta tielinjauksesta eikä niitä tarvitse siirtää.

Pohjoisimman esiintymän alueelta, voimalapaikkojen T4 ja T6 huoltotien ja Penkkikankaantien risteämiskohdassa, havaittiin 26 kasviyksilöä. Esiintymä on melko pienialainen. Risteyskohdassa sijaitsevat kasviyksilöt sijoittuvat lähelle olemassa olevaa, rakennustöiden aikana parannettavaa Penkkikankaantietä, minkä lisäksi rakennettava uusi huoltotie sekä risteysalue hävittäisivät osan esiintymän kasviyksilöistä. Näistä syistä koko esiintymän siirtämiselle uudelle kasvupaikalle haetaan poikkeuslupaa, kasviyksilöiden säilymisen turvaamiseksi. Pienialainen esiintymä rajoittuu hakkuualueisiin sekä olevaan tiehen, joten siirtopaikaksi esitetään etäämmällä sijaitsevaa aluetta.

Keskimmäiseltä esiintymältä, voimalapaikalle T8 suunnitellun uuden huoltotien varrelta havaittiin 70 valkolehdokkia. Kyseseistä esiintymästä arviolta puolet (30 valkolehdokkia) siirrettäisiin etäämmäs suunnitellusta tielinjauksesta; muiden kasviyksilöiden arvioidaan sijaitsevan riittävän etäällä rakennettavasta tiestä. Valkolehdokkiyksilöt siirrettäisiin noin 30 m säteeltä rakennettavan tien reunamista mitattuna, jotta myös valaistusympäristössä tapahtuvat muutokset voidaan ottaa huomioon. Tarkka siirrettävä kasviyksilöiden määrä arvioidaan ja rajataan siirron yhteydessä.

Etäisimmältä esiintymältä, olemassa olevan Penkkikankaantien varresta havaittiin enimmillään 267 valkolehdokkiyksilöä vuoden 2023-24 kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksissä. Valtaosa eteläisimmän esiintymän kasveista sijoittuu metsään, kauemmas tielinjasta, mutta ainakin 11 kasviyksilöä sijoittuu niin lähelle tietä, että ne häviävät suoraan tien leventämisen seurauksena. Varovaisuusperiaatteella kasveja siirrettäisiin noin 30 m etäisyydeltä Penkkikankaantien reunamilta mitattuna.

Muun tyydyttävän ratkaisun puuttuminen

Olevan Penkkikankaantien parannus- ja levennystöiden vuoksi valkolehdokkiyksilöiden siirtoistutus on ainoa turvallinen etenemismahdollisuus, sillä olemassa oleva tie toimii pääväylänä kaikille suunnitelluille voimalapaikoille. Tuulipuiston tiestön pääväylänä on järkevää käyttää olevaa varsin leveää ja hyväkuntoista päämetsäautotietä ja edelleen parantaa sitä. Kasvia esiintyy tien penkoilla ja reunametsässä, jolloin osa kasveista tulisi jäämään rakennustöiden alle sekä mahdollisesti kärsisi valaistusympäristön muutoksesta. Näiden syiden vuoksi alueen valkolehdokkiyksilöiden siirtoistutuksille pyydetään poikkeuslupaa.

Vaikutukset ja lieventämiskeinot

Valkolehdokki on arvioitu viimeisimmässä uhanalaisarvioinnissa 2019 elinvoimaiseksi lajiksi (LC) ja se on alueellisesti uhanalainen ainoastaan pohjoisessa Suomessa. Poikkeuslupahakemuksessa kuvattujen valko-

lehdokkiesiintymien siirtämisellä uusille kasvupaikoille ei arvioida olevan vaikutusta lajin suotuisan suojelutason säilymiseen.

Lieventämiskeinot

YVA -selostuksen vaihtoehtoisissa VE1 ja VE3 esitetty voimalapaikka T12 on poistettu kaavasuunnitelmasta. Lisäksi muita turbiinipaikkoja on siirretty kauemmas havaituilta valkolehdokkipaikoilta ja esimerkiksi voimalapaikalle T8 vievää tietä on muutettu valkolehdokkiesiintymien huomioidmiseksi.

Siirtosuunnitelma

Lajin yksilöt näiltä kolmelta esiintymältä siirretään Laulurämeen kaava-alueelta ennalta arvioituihin paikkoihin, jotka on todettu hankkeen kasvillisuus- ja luontotyyppiselvityksissä sekä asiantuntija-arvioina valkolehdokille soveltuviksi kasvupaikoiksi. Lisäksi siirretään mahdollisesti siirtotöiden yhteydessä tehdyt lisähavainnot kasviyksilöistä. Kaikki kukkivat yksilöt 30 metrin säteellä suunnitelluista tielinjauksista tai olemassa olevasta, parannettavasta Penkkikankaantiestä esitetään siirrettäväksi. Siirrettävien kasvien lukumäärä varmistuu siirtotöiden yhteydessä. Siirtoistutukset toteutetaan kesäkuussa, kasvin parhaaseen kukinta-aikaan, jotta mahdollisimman suuri osa kasvin yksilöistä saadaan havaittua.

Siirtoalueiksi esitetään nykyisiä esiintymisalueita etäämmällä suunnitellusta tielinjauksesta tai olemassa olevasta Penkkikankaantiestä. Kasviyksilöt sijoitettaisiin vähintään 30 m päähän suunnitellun tielinjauksen reunamasta. Kasviyksilöiden siirtäminen olemassa olevien esiintymien yhteyteen lisää siirtoistutuksen onnistumisen varmuutta, kun muiden valkolehdokkiyksilöiden on todettu esiintyvän alueella menestyksellisesti. Siirtoistutuksen toteuttamiseksi laaditaan raportti ja istutuspaikat tallennetaan paikkatiedoksi sekä valokuvataan raportin oheen. Siirtoistutuksen toteuttamisesta seuraavana vuonna siirron onnistuminen käydään toteutuksessa alueella. Selvitys toteutetaan kesäkuussa kasvin kukinta-aikana ja tulokset raportoidaan.

POHJOIS-SAVON ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Pohjois-Savon ELY -keskus myöntää Winda Energy Oy:lle luvan poiketa kasvilajien rauhoitussäännöksistä seuraavin ehdoin:

1. Lupa koskee rakentamisen alle jääviä, hakemuksessa esitettyjä valkolehdokin kasvupaikkoja Laulurämeen tuulivoimala-alueella.
2. Valkolehdokin kasvupaikoilla ei tule tehdä ko. kasvia hävittäviä toimenpiteitä ennen kuin kasviyksilöt on siirretty.
3. Kasveja kerättyä ja siirrettyä lupa tai sen jäljennös on pidettävä mukana ja näytettävä vaadittaessa.

4. Lupa on voimassa 31.12.2035 saakka.

5. Raportti valkolehdokkiyksilöiden siirrosta tulee toimittaa Pohjois-Savon ELY-keskukseen sen jälkeen, kun siirtoistutukset on tehty (lähdepopulaatio, siirtotoistutuspaikka, ajankohta, seuranta).

PÄÄTÖKSEN PERUSTELUT

Valkolehdokki on luonnonsuojeluasetuksella rauhoitettu kasvilaji koko maassa. Luonnonsuojelulain 74 §:n mukaan rahoitettua kasvia, sen osaa tai siemeniä ei saa poimia, kerätä irti, ottaa juurineen eikä hävittää. Luonnonsuojelulain 82 §:n mukaan poiketen siitä mitä 74 § säädetään aluetta saa käyttää maa- ja metsätalouteen tai rakennustoimintaan sekä laitteita tarkoituksensa mukaisesti. Tällöin on kuitenkin vältettävä vahingoittamista tai häiritsemistä rauhoitettuja eläimiä ja kasveja, jos se on mahdollista ilman merkittäviä lisäkustannuksia. Pohjois-Savon ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tuulimyllyjen sekä niihin liittyvien muiden rakenteiden ja tiealueiden rakentaminen ei vastaa 82 §:ssä tarkoitettua rakennustoimintaa, joten luonnonsuojelulain 83 §:n mukainen lupa on tarpeen.

ELY-keskus voi luonnonsuojelulain 83 § 1 momentin nojalla myöntää luvan poiketa 74 §:n rauhoitussäännöksistä, jos siitä ei ole haittaa eliölajiin suotuisan suojelutason säilyttämiselle tai saavuttamiselle. Eliölajin suojelutaso on suotuisa, jos se pystyy pitkällä aikavälillä säilymään elinvoimaisena luontaisissa elinympäristöissään (LsL 3 §).

Valkolehdokki on viimeisessä uhanalaisluokituksessa arvioitu elinvoimaiseksi (LC) lajiksi. Pohjois-Savossa valkolehdokki on melko yleinen mutta harvalukuinen lehtomaisten kangasmetsien laji. Pohjois-Savon ELY-keskus katsoo, että 67 valkolehdokkiyksilön siirtäminen tuulivoima-alueen tiealueiden tuntumasta ei heikennä valkolehdokin suotuisaa suojelutasoa paikallisesti, alueellisesti tai valtakunnallisesti. Pääosa alueen valkolehdokkiesiintymistä jää rakentamistoiminnan ulkopuolelle.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Luonnonsuojelulaki (9/2023) 69 §, 74 §, 83 §

Luonnonsuojeluasetus (1066/2023) 6 §, liite 3

Valtioneuvoston asetus elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten, työ-, ja elinkeinotoimistojen sekä kehittämis- ja hallintokeskuksen maksullisista suoritteista vuonna 2024 (1215/2023).

MUUTOKSENHAKU Tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla Itä-Suomen hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt luonnonsuojelun ylitarkastaja Anne Grönlund ja hyväksynyt johtava asiantuntija Antti Lammi.

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös	Hakijalle saantitodistusta vastaan
Suoritemaksu	316 e
Tiedoksi	Ympäristöministeriö Kiuruveden kaupunki Pohjois-Savon luonnonsuojelupiiri ry.

Liite Pohjois-Savon ELY-keskuksen tekemään päätökseen

VALITUSOSOITUS

Valitusviranomaisen ja oikeudenkäyntimaksu

Tähän päätökseen tyytymätön saa hakea siihen muutosta valittamalla. Kirjallisesti tehtävä valitus on osoitettava Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valittajalta peritään hallinto-oikeudessa oikeudenkäyntimaksu **310euroa**, ellei valittaja tuomioistuinmaksulain (1455/2015) 7-9 §:n nojalla vapaudu maksuvelvollisuudesta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen tiedoksisääntipäivästä, sitä päivää lukuun ottamatta. Kun kyse on saantitodistusta vastaan toimitetusta päätöksestä, tiedoksisääntipäivän osoittaa tiedoksianto- tai saantitodistus. Milloin päätös on lähetetty postitse tavallisella kirjeellä, päätös katsotaan tiedoksi saaduksi, jollei muuta näytetä, seitsemäntenä päivänä siitä, kun päätös on annettu postin välitettäväksi. Virkakirjeen katsotaan tulleen viranomaisen tietoon saapumispäivänään. Jos valitusajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, lauantai, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, jouluaatto tai juhannusaatto, valitusaika jatkuu vielä seuraavana arkipäivänä. Valituksen on oltava perillä viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituksen toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle. Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>. Omalla vastuulla valituskirjelmä liitteineen voi myös lähettää postitse, lähetin välityksellä, telekopiona tai sähköpostilla. Sähköisesti (telekopiona tai sähköpostilla) toimitetun valituskirjelmän on oltava toimitettu niin, että se on käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä määräajan viimeisenä päivänä ennen virka-ajan päättymistä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Valituskirjelmä ja sen liitteet

Valituksessa on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava valittajan nimi ja yhteystiedot. Jos puhevaltaa käyttää valittajan laillinen edustaja tai asiamies, myös tämän yhteystiedot on ilmoitettava. Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä hallintotuomioistuimelle. Valituksessa on ilmoitettava myös se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (*prosessiosoite*). Mikäli valittaja on ilmoittanut enemmän kuin yhden prosessiosoitteen, voi hallintotuomioistuin valita, mihin ilmoitetuista osoitteista se toimittaa oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat.

Valitukseen on liitettävä:

- valituksen kohteena oleva päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Itä-Suomen hallinto-oikeuden yhteystiedot

käyntiosoite	Minna Canthin katu 64, 70101 Kuopio
postiosoite	PL 1744, 70101 Kuopio
faksi	029 564 2501
sähköpostiosoite	ita-suomi.hao@oikeus.fi
puhelinvaihe	029 56 42501
aukioloaika	klo 8 - 16.15

Tämä asiakirja POSELY/3442/2024 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument POSELY/3442/2024 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Grönlund Anne 26.02.2025 14:14

Hyväksyjä Lammi Antti 26.02.2025 14:15